

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVII. Ч. 208. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 8-го вересня 1939.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 208. Jersey City, N. J., Friday, September 8, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“ В'юрген 4-0237. — Тел. V. H. Сокоул В'юрген 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ЗМІНУ НЕВТРАЛЬНОСТЕВОГО АКТУ

ВАШИНГТОН. — Хоч уряд проголосив цілковиту нейтральність у цій війні, проте президент Рузвельт носить з думкою, щоб незадовго скликати конгрес і натиснути на нього, щоб він змінив теперішній нейтральностей акт. Таке говорять у добре поінформованих колах. Президент далі є того переконання, що теперішній нейтральностей акт, що забороняє продаж усіх військових артикулів воюючим сторонам, не є добрий і його треба змінити так, щоб можна було продавати зброю й амуніцію тим країнам, які вкаже уряд. Президент думає скликати конгрес між 15. і 1. жовтня. Та він чекає, аж американська публічна думка сформується в тому напрямку, що кожний американець зрозуміє, що Америка не може цілковито ізолюватися від європейської війни, бо остаточний вислід європейської війни матиме також безпосередній вплив на Америку.

ДИСКУТУЮТЬ ЗАГРОЗУ НЕВТРАЛЬНОСТІ.

ВАШИНГТОН. — В урядових колах дискутували можливість порушення американської нейтральності з боку якоїсь іншої держави. Що буде, наприклад, коли якась воююча сторона спинить якийсь американський корабель на морі, перешукає його, забере продукти, хочби і за оплатою, або перешукаватиме пошту? Що має робити в такому випадку Америка? На це питання уряд не знайшов якоїсь сталої відповіді, а рішив ждати аж такий випадок десь справді станеться. Тоді шойно уряд рішить, що робити.

СОВІСНЕ ВИКОНУВАННЯ НЕВТРАЛЬНОСТІ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту додав до листи воюючих сторін також Юнію Південної Африки, що є домінією Англії і що виводила недавно війну Німеччини. На основі нейтральностей закону і до названої держави буде спинений усякий вивіз з Америки військових продуктів. Одночасно високі урядовці в департаменті стейту заявили, що Америка буде совісно підтримуватись свого нейтральностей закону і всі нейтральні краї, а серед них в першу чергу Канада, будуть мусіти дати переконливі докази, що військові артикули, які вони купують в Америці, не підуть до воюючих сторін, тільки будуть ужиті для домашніх потреб.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ХОЧЕ ЦЕНЗУРИ.

ВАШИНГТОН. — Секретар президента, Ерлі, заявив в імені президента, що уряд не задумує запроваджувати в Америці якоїнебудь цензури, як довго Америка знаходиться в мирній стані. Задержана буде така сама свобода друку і слова, як була перед тим. Зате адміністрація пильно слідкує за радіом, яке повну свободу деколи може наджити. Колиб так було, то мабуть будуть впроваджені обмеження на радіо.

АПЕЛЬ ПРЕЗИДЕНТА В СПРАВІ ШПИГУНСТВА.

ВАШИНГТОН. — На прохання головного прокуратора Мурфія президент Рузвельт видав апель до всіх громадян, щоб вони пильно слідкували за всякими проявами шпигунства, або саботажів в Америці і доносили про це дотичним владам, головню федеральній бюро до додержав. Та водночас президент остерігав, що ці інформації мусять бути оперті на правді; не можна неслухно й легкодушно доносити на когось, щоб тим не заподіяти кому кривди.

ПОЧТА ДО ЄВРОПИ БУДЕ ЙТИ ДАЛІ.

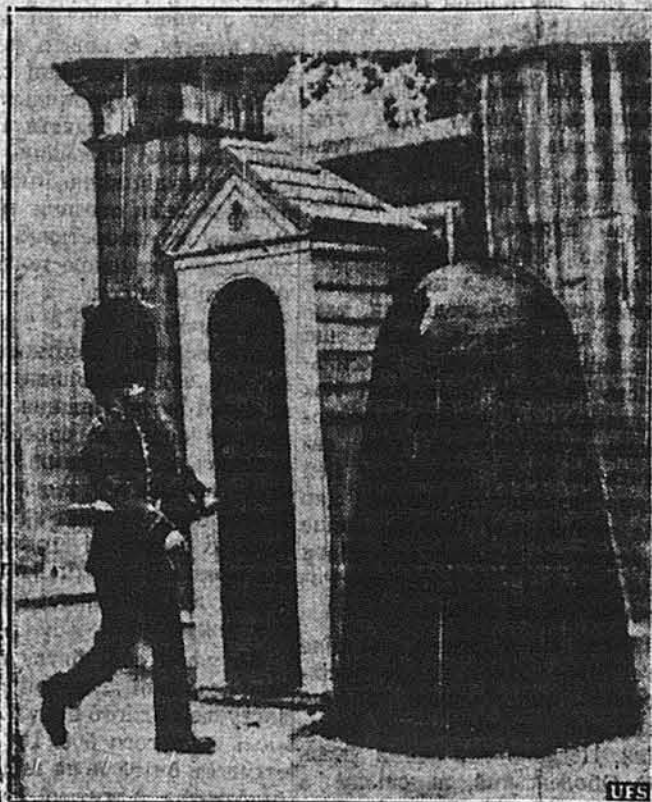
ВАШИНГТОН. — Представник американської пошти заявив, що почта буде далі йти до європейських країн, і то навіть до воюючих. До Німеччини буде йти через Голандію, а до Польщі через Румунію. Тільки почта буде тепер трохи спізнена.

ПЛЯНУЮТЬ ПАТРУЛІ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОД.

ВАШИНГТОН. — Американська маринарка почала відновлювати 116 старих військових кораблів, що залишилися з попередньої світової війни і що стояли нечинні в доках Філадельфії та Сан-Дієго. Деякі з них уже відновлено і вони роблять свою службу. Інші відновлюють. Ці кораблі будуть робити службу патрулю американських вод, щоб на них не наспівав хтось нейтральності. Можливо, що вони будуть також товаришати американським торговельним кораблям на ширшій воді.

ЗРІСТ ЦІН НА ХАРЧЕВІ ПРОДУКТИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент хліборобства пильно слідкує за зростом цін хліборобських продуктів. Департамент радий з того, що ці ціни трохи підскакали, бо це облекшить положення фермерів. Але коли ціни будуть скакати зависоко, тоді департамент буде цьому запобігати.

ВІЙСЬКОВА СТОРОЖА В ЛОНДОНІ.

Цей сторож, як усі інші того роду в Лондоні, має коло себе сталеве схоронище на випадок повітряного рейду.

ІТАЛІЯ ХОЧЕ ВДЕРЖАТИСЯ НЕВТРАЛЬНОЮ.

Італія повідомить у скорому часі уряди Франції, Англії й Польщі про свою нейтральність. Кажуть, що Муссоліні зновить свої змагання довести до мирової конференції між воюючими. Та перешкода в тому, що Франція й Англія будуть вимагати, щоб Німеччина, заки зачнуть наради, забрала військ з Польщі, а на це Німеччина ледве чи згодиться.

ВИБУХ СТІЛЬНА.

17-літній Степан Галайко з с. Гошан, рудецького пов., разом з кількома ровесниками знайшли на терені громади Заваровичі артилерійське стрільно. Стрільно вложили вони у вогонь. По 30 хвилинах стрільно експлуодувало, причому відламки розсипалися над с. Гошанами та спричинили переполох. На щастя обійшлося без жертв у людей.

ЗНАЙШЛИ БЕЗ ГОЛОВИ.

З Мінас Жерайс (Бразилія) повідомляють, що хтось убив фазендейра Алешандре Франса та відрізав йому голову. Голови не знайдено. Алешандре пресуєсувався з жінкою, яка просила розводу, бо він мав страшну недугу, проказу. Справника вбивства шукає поліція.

ЖІНКА БЛИЖЧА НІЖ БАТЬКО.

В озерах Онтаріо зо спеки утратили життя 15 осіб. Між ними знаходиться і Молсон Робертсон, літ 30, з Торонто, який доказав отару правду, що жінка є ближча для чоловіка як рідний батько або мати.

Його старий батько плив лодкою, везучи жінку Робертсона. Нагло човен перевернувся й обидвоє почали потопати. Молодий Робертсон скочив до озера, таки в одній, і кинувся рятувати жінку. Вирятувавши її, вернувся по батька, але так уже був знесилений, що потонув з батьком.

ПОЛІЦІЯ ПЕРЕШКОДИЛА ЛІЦІТАЦІЇ ДІВЧИНИ.

У Палесейд Парк, Нью-Йорк, відбувалася публічна ліцитація двічі, що в дорозі ліцитації хотіли знайти для себе мужів. Дня 12-го липня ц. р. на підвищенні усталили 22-літню дівчину, Елізабет Карлтон з Шікаго, і над нею почалася ліцитація. Адольф Шварц, літ 48, з Нью-Йорку, сподобав дівчину і хотів купити її для себе на жінку, та присутні поліційні детективи заарештували власника парку, ліцитовану дівчину і Шварца, і всіх їх посадили до Іванової хати.

СМЕРТЬ ІЗ НЕОСТОРОГІ.

Трагічна смерть спіткала 24-літнього сина Івана Скрипника з Торонто, коли дитина впадала в балію гарячої води. Малий Михась пригледівся, як його старші брати приготували киплячу воду, щоб скупати собаку. Коли хлопці пішли по зимну воду, Михась несподівано впав у балію та так попарився, що ліжніше в шпиталі помер.

ЗА ЗНЕВАГУ СОЮЗНОЇ АРМІЇ.

Познанський суд засудив на 3 тижні арешту емігранта з Франції Качмарка, що в приватній розмові висловився зневажливо про французьку армію. Суд у мотивах присуду подав, що полякам не вільно безкарно ображувати честь армії, що є зв'язана союзом з Польщею.

ЗЛОДІ ОБКРАЛИ ПОЛІЦІЙНОГО АГЕНТА.

До помешкання поліційного агента Зигмунта Гловацького у Львові дісталися злодії крізь відчинене вікно вночі і забрали гардеробу вартості 2,000 зл. та облігації конверсійної позички вартості 8,000 зл.

ГРІМ У КОСТЕЛІ.

В часі богослужби в Клер-жиських на Віленщині вдарив у костел грім та приголомшив 37 осіб.

П'ЯТЬ КІЛЬОГРАМІВ ЗОЛОТА ДЕННО!

Повідомляють з Ріо де Жанейро, що з копалень на берегах ріки в Мунісіпії Турі Ассу, стейті Мараньон, добувають денно 5 кільограмів золота. Працює там близько дві тисячі людей.

ЖІНКА НЕ ЗНАЛА, ЩО П ЧОЛОВІК ТАКОЖ ЖІНКА.

Мейбел Фіпс з Пасадіна, Кал., має 50 літ, але не знала, що її чоловік, з котрим жила від 1934 р., зовсім не є чоловік, а жінка. В дійсності вона навіть шість тижнів тому покинула свого ніби-чоловіка через те, що він ходив з іншими жінками.

Мешканці Пасадіни знали 23 роки Джеймса Фіпса як знаменитого шофера. Ніхто не підозрівав, що це жінка, тим більше, що він мав грубий басовий голос. Тимчасом його дійсне ім'я було Мінерва Фіпс. Як вона призналася в поліції, то саме грубий голос заставив її перебрисати за чоловіка. Їй дуже докучали через той голос. В додатку через свій голос вона не могла дістати жіночого заняття. Отже вона обтяла волосся, перебралася за чоловіка, знайшла роботу як шофер і так заробляла дотепер. Все це уйшло би ще. Однак їй захотілося ще й оженитися і вона женилася два рази. З першою жінкою прожила два роки і вона вмерла в 1930 р. Тоді вона оженилася другий раз.

Лікар ствердив, що поза чоловічим голосом вона зовсім нормальна жінка.

ДВІ РОДИННІ ТРАГЕДІЇ.

На тлі сварок за маєток часто доходить до бійки в хаті Софії Ковальської в Затоці, пов. Городок, яка мешкала з двома доньками і двома зятями: Романом Фогельгезангом і Рудольфом Кшизем. Два роки тому Р. Фогельгезанг убив вогнем свого тестя підчас сварки і за це охоронний суд у Львові засудив його на кару 5 років в'язниці, але апеляційний суд зменшив йому кару до 2 років і в'язуджений вийшов на волю. В середу, 21-го червня, вполудне дійшло до сварки і бійки, підчас якої Р. Фогельгезанг кинувся з бритвою на свою тещу і на жінку Кшизя. В обороні нападених станув Р. Кшизь, який застрелив Фогельгезанга та його жінку Катерину. Кшизя арештувала поліція. На полях Буркалова, пов. Тереховля, 43-літній А. Стеців убив ножем сестру своєї жінки, Михайлину, на очах двох її сестер. Причина вбивства невідома.

НАЙДОВША ТЕЛЕФОНІЧНА ЛІНІЯ.

В останніх днях урухомили в СССР нову телефонічну лінію між Москвою й Хабаровськом, що є найдовшою в світі, бо має 12,000 км.

СТРИЛИ ДО ГАЙОВОГО.

В лісі Рата під Равою Руською гайові лісівн. Сатіги стрінули двох невідомих осіб, які, що засипали їх револьверними кулями та ранили одного з них.

НІМЕЦЬКИЙ НАСТУП НА ВАРШАВУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

ВАРШАВА. — Столиця Польщі майже евакуована. Уряд і заграничні представництва перенеслися до інших міст, головню до Любліна. Місто обкопують новими ровами. Польський комунікат подає, що навіть якщо польській армії не вдалося здержати німців на головнім відтинку (а є ним бойовалінія Плоньск-Цеханів), то буде боронитись само місто.

ВІЙНА НА НІМЕЦЬКІЙ ЗЕМЛІ.

ПАРИЖ. — Французи читають із задоволенням, що тепер не є так, як було в 1914 році, коли то німецькі війська вдерлися до Франції. Тепер діється навпаки. Французькі комунікати подають, що французькі війська вдерлися коло Ахен і Сарбрікен на німецьку територію. Кажуть, що в рурській області посунулися вони на яких 7 миль далеко.

НІМЕЦЬКА ТАКТИКА СУПРОТИ ФРАНЦІЇ.

БЕРЛІН. — Німецькі військові комунікати ще раз підкреслили, що на заході без змін, себто що нема ворога на німецькій землі. Преса пише про Францію дуже осторожно. Так, якщо французі падали жертвою Англії. Постійно пишеться, що німці не воюють з французами та що не мають до Франції ніяких домагань. Далі кажуть, що німецька військова команда дала приказ не нападати на Францію, ні не бомбардувати Парижу чи Лондону, а тільки боронитись. Це так, щоб на західнім фронті видержати так довго, поки не зломиться опору польської армії. Думають, що по рішальній битві з Польщею Німеччина зачне наново переговорювати, якщо очевидно, Франція й Англія на те згодяться. Гітлер рахує на те, що вони згодяться. Але в Англії й Франції думають інакше.

НАД ЛОНДОНОМ І ПАРИЖЕМ.

ЛОНДОН. — Мешканці Лондону пережили перший дем'я переполоху, коли сирени дали знати, що наближаються німецькі літаки. Та бомбардувань не було. Кажуть, що німці вислали ескадру літаків тільки для розвідчих цілей.

ПАРИЖ. — Залягмовано Париж і здержано по вулицях увесь рух, бо завважено німецькі літаки. Та налету не було.

НАСЕЛЕННЯ МСТИТЬСЯ.

БЕРЛІН. — Німецькі військові звіти подають, що німецька армія в Польщі вправді скоро вступає вперед, але стрічає опір і неприхильність з боку населення. Між тими цивільними, що з задів обстрілюють німецьких жовнів, є не тільки чоловіки, але й жінки. Таке було в Ченстохові. А в Катовицях вбили цивільні вночі двох німецьких жовнів, що стояли на варті.

КРАКІВ НЕ БОРОНИВСЯ.

ВАРШАВА. — Краків віддано німцям без оборони. Німецька команда відвідала зараз на Вавелі гріб маршала Пілсудського й поставила при ньому почесну сторожу. При тім зазначено, що Пілсудський був приятелем Німеччини і був за згоду з нею. Німецька армія, що заняла Краків, посувається далі в напрямі Любліна, що став тепер осідком польського уряду.

СПІР ЧЕРЕЗ „АТЕНІО”.

ЛОНДОН. — Перший лорд адміраліції, Вінстон Черчил, подав у парламенті, що досі ще не знати про долю 125 осіб, пропалих при затопленні пасажирського корабля „Атенія”. Він далі подав, що не улягає ніякому сумнівові, що корабель затопила німецька субмарина без попередження.

БЕРЛІН. — Німецьке командування рішучо далі заперечує, щоб „Атеніо” затопила німецька субмарина. Німецька преса подає 17 питань у цій справі, на які вимагає відповіді від лорда Черчіла. І каже, що коли „Атенія” затонула через субмарину, то через англійську субмарину і на приказ Черчіла.

ЗАТОПИЛИ ТРИ НІМЕЦЬКІ КОРАБЛІ.

ЛОНДОН. — З англійських комунікатів виходить, що англійська флотя затопила досі три німецькі торгові кораблі.

„БРЕМЕН” УРЯТУВАВСЯ.

БЕРЛІН. — Німецький великий корабель „Бремен”, що був недавно виїхав з Нью-Йорку, має бути, як подає німецьке командування, в одній з нейтральних пристаней.

ІРАК ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

ПАРИЖ. — Преса подає, що уряд Іраку зривав з Німеччиною дипломатичні зносини.

ЖИДИ ПРИ АНГЛІЇ.

ЄРУСАЛІМ. — Палестинські жиди будуть боротись у новій війні по стороні Англії.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОРА ДІЯТИ!

Український нарід уже не тільки свідомий слухності своїх прав, але й повний віри, що він їх дібеться. Соборна Українська Держава — це вже не мрія виборців народу, поетів чи письменників. Це вірування десятків мільйонів українців. Це політична платформа українських партій. Це те одне, довкола чого є нині об'єднаний увесь український нарід.

Досвід минулого нас навчив, що української держави не буде можна виблагати апелями до гуманності і справедливості, ні не можна буде її дістати лобляльністю супроти тих наших ворогів, що розшарпали нашу землю, ні ріжними торгами з ними й уступками з нашого боку. Наша держава зродиться у крові так, як це заповідали нам наші поети-пророки. Так воно станеться, але ми не знаємо ні дня, ні години, коли настане це здійснення. Знаємо тільки, що процес, творення цієї нашої держави вже давно почався. Українська державність, що зродилась у крові під час світової війни, ворогами придумана, але не вибита з серця мільйонів українського народу, що сьогодні ще твердіше вірить, ніж бувало, що мусить настати новий момент нового відродження і здійснення ідеалу української нації. Нова світова війна, що отже зачалася, є заповіддю, що такий новий момент наближається. Супроти цього треба нації повести себе в такий спосіб, що вказував би на те, що перед нами стоїть у цілій своїй величчї справа Української Держави. Ми завжди ждали на цей момент і завжди боялись того, що він застане український нарід неприготованим, а зокрема, що наша імміграція не буде готова відіграти відповідну роль в обороні інтересів української нації. Тепер не пора над тим розводитись. Тепер пора тільки — діяти.

В Європі летиться кров. Маймо на увазі, що летиться й українська кров. Американське радіо передає нам, що в польській армії боронять Польщі також українські воїни. Але подало й те, що поляки у Львові, чи там у Галичині, ще й у тих критичних часах вішають українців. Коли так, то й не диво, що Польщі треба аж гарматами змусувати українських жовнів до її оборони. Одно певне, що український нарід уже кладе нові величезні жертви крові за те, що є прив'язаний до своєї рідної землі й своєї віри. Наш обов'язок є тепер допомогти, щоб ті жертви не йшли марно. Бо й про ті жертви різно будуть писати в Америці вороги визволення українського народу. Тому треба тепер нам усім, включно з нашою освіченою молоддю, добре дбати, щоб уже тепер, з самого початку не ширлиси в Америці через пресу і радіо фальшиві інформації про визвольні змагання українського народу. Наші вимоги справедливі. Ніяка демократія не може їх не визнати слушними. Тому виявляймо їх усіди і зараз.

О. С.

БІЛО-ЧЕРВОНА РОСІЯ

Деякі наївні українці, особливо з лівих, досі розрізняють білих росіян від червоних, мовляв, перші теж вороги большевизму, отже з ними нам по дорозі... Що соціалісти російські не є жадні вороги большевизму, цього й доводити не треба. Скрізь, в Іспанії, у Франції, в Україні, вони виступають по стороні большевиків. Але таксамо й білі росіяни правого крила, на яких хотіли опертись гетьманці, теж не є жадні противники большевизму. Не говорю вже про російських лібералів з їх органом "Последняя Новость" в Парижі (з Мільковим), які хоч і управляють опозицію супроти большевизму, то в квестіях імперіальних і українських завжди по стороні большевизму... Тут хочу сказати пару слів про російських монархістів.

Здавалосьби, що вже ці царофіли повинні би були бути невольниками ворогами Сталіна. Показується, що ні... Є така група російських монархістів, "младороси", з її чоловічим публіцистичним князем С. О. Оболенським і з її органом преси "Бодрость". І ось, що пише той князь у тій "Бодрости" (ч. 233): "Багато тяжких і страшних річей зайшло на московській землі... Але об'єкт того є й інші речі. Російське життя насичено козальським імперіалізмом імперіального державного будівництва... Сотки росіян, гнані своїм дідичним державницьким інстинктом, їдуть колонізувати Далекі Схід, нові повітряні шляхи перетинають мапу євразійських рівнин, обертаються тяжкі колеса незмірно складного, з таким трудом зібраного большевиками державного механізму... Достойники советські торгуються з Заходом за кожну дрібничку світового престижу та імперіальних інтересів великої країни. Державний інстинкт космополітизму, що будують нові міста, російські... Державний інстинкт Молотова, що відповідає Європі". Все це радує душу князя і він тягне далі: "Ми є за те, щоб Молотов розмовляв з Європою мовою, гідною Росії; ми за те, щоб при Чан-Ку-Фіні або Буй-Норі, чи де там не було, перемога була по стороні маршалів советського союзу"...

Одним словом, білі монархічні росіяни горюють за єдину й неподільну велику російську імперію... Другий автор з тої ж групи доводить, що Совети — це властиво давня традиція царської Росії, а що теперішні Совети — не з царем, а проти нього, це велике і трагічне непорозуміння, яке найвище треба усунути: "Совети — лише він — конче потребують царя... Советський режим не може обійтись без монархії... Лише з царем советський режим досягне свій внутрішній сенс" (ч. 232).

І справді, чого бракує Советам, щоб стати давньою царською монархією? Дич там така сама панує і некультурність, як за царів... Сваюла "деспотизм", як за царів... Глум і наруга над людиною, як за царів... Безправність людини, як за царів... Експлуатація тої людини, таксамо як за царів, лише ще сильніша й гірша... Всесильність панівної бюрократії теж однакова, і навіть самодержець всеросійський теж сидить на троні, лише що цей трон називається інакше і цар не називається царем, лише керує царем компарії... Дати цю назву, і стара царська Росія встане як жива...

Немає ж і казати, що ціла та біло-червона банда російських імперіалістів країно ворожо відноситься до України. Недавно той самий князь С. Оболенський, на спілку з одним зросійщеним французом, Брежі, видали книжку по французьки про Україну під загальною назвою "Україна, московська земля" (L'Ukraine, terre russe). В тій книжці вони доводять, що ніякої України немає, ні української мови, ні культури, ні народу, а все це — частина єдиної неподільної Росії, до якої й повинна належати вічно Україна...

Варту до тих політиків приглянутись, бо росіяни мають своїх агентів у нас, серед лівих і правих. Час уже переконатися, що нема таких росіян, з якими булоб нам по дорозі. Такі росіяни не існують у природі! Тому там, де йде про посідання України, білі, рожеві, чорні й червоні москалі йтимуть завжди одною лавою проти нас.

ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ,
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В
„СВОБОДІ“, ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ“.

Чи багато гинутиме людей у цій війні?

Подібно, як перед першою світовою війною, так і тепер знавці ріжняться під оглядом того, чи багато людей гинуть в цій війні, чи ні. Одні з них твердять, що люди гинуть дуже. Інші кажуть, що менше, ніж у котрийнебудь попередній війні.

Аргументи за те, що гинуть багато, є такі: Люди винайшли смертоносні машини такі страшні, про які важко собі уявити. Є нині в ужитку вже не лише звичайні скоростріли, але скорострільні гармати. Бомби і гранати мають нині далеко сильнішу силу, ніж у минулій війні. Крім того повинахити страшні трійливі гази, які, теоретично кажучи, одною пляшкою моглиб убити ціле місто.

Аргументи, що твердять проти великої смертності, такі: Хоч люди винайшли страшні смертоносні машини, то винайшли водночас способи, як ховатись перед ними. Проти газів винайшли газові маски. Проти бомб і гранат винайшли глибокі цементові окопи. Що до повітряних атак, то це є радше доказом малої смертності, ніж великої.

Бо уявимо собі битву нинішньої "залізної кавалерії", в якій виступає з одного боку 500 повзів і з другого 500. Це булаб страшна битва й на вид дуже імпозантна. А всетаки у ній буде відносно мало випадків у людей. Бо кожний повз не вміє змістити, більше як кількох воїнів. Уявимо собі, що в кожній повзі є 4 особи і що в тій битві згинуть, майже всі повзи з одного і другого боку. Всетаки загальне число воїнів виступить коло 4 тисячі. А ми знаємо, що в попередніх війнах у більших битвах гинули десятки, а навіть сотки тисяч воїнів.

Подібно можна сказати і про повітряні битви, в яких для прикладу можна теж уявити 500 бомбовиків з одного боку і 500 з другого. Це теж буде страшна битва. А проте, навіть коли майже всі бомбовики згинуть, то лиш кілька тисяч воїнів утратить життя.

Щодо газів, то, як сказано, люди винайшли також проти них охорони, а саме, газові маски. Але, як твердять знавці, сам газовий напад не такий уже страшний, як це теоретично виглядає. Правдою є, що люди винайшли такі страшні гази, що одна пляшка моглаб виструїти ціле місто. Алеж бо населення цілого міста не є скупчене так густо, щоб газовий

плин одною пляшкою міг ціле населення охопити. Щоби покрити ціле місто тим газом, треба булоб його соток тон. Далі треба булоб тисяч літаків, щоб той тятар перевезти.

Перед першою світовою війною також теоризували, що машинний кріс вистрілює 260 разів на хвилину; кожна куля, приблизно, може перебити крізь п'ятьох воїнів. Теоретично виходило, що кожний машинний кріс на хвилину може застрілити 1,300 воїнів. За годину 78,000, а за добу може один машинний кріс вигубити цілу, найбільшу армію. А ми знаємо, що востанній світовій війні треба було вистрілити приблизно мільон куль, щоб убити одного воїна.

Статистика потверджує, що відсоток до числа учасників у боях минулої війни менше гинуло, ніж у старосвітських війнах, коли воїнів уставляли напроці себе в рядях, вони вистрілювали раз за своїх крісів, а опісля проколювали себе ножами, багнетами, чи сікли мечами. Статистика твердить, що в останній війні відсотково Америка далеко менше втратила, ніж у громадянській війні. На тій основі деякі знавці твердять, що і в теперішній війні буде ще менше смертних випадків, ніж було в минулій.

Найбільше гинуть воїни у часі наступу на укріплення, а також гинуть багато цивільного населення в часі бомбових наїздів. Але й до того з часом люди привикнуть, як показала еспанська війна, навчаться ховатись перед бомбами й відсотково мало їх гинуть від повітряних наїздів. Зате ці бомбові наїзди матимуть погані впливи на загальне життя міст. Усякий рух готов бути спаралізований: міста у великій мірі опустіють і наступити загальний занепад нашої цивілізації. Багато шкід завдадуть також усіякі поїсесні хвороби.

IVAN FRANKO'S "MOSES"
Trans. by Waldimir Semenyina
With a biographical sketch of
Ivan Franko
by Stephen Shumeyko
Price 50 cents
UKRAINE AND AMERICAN
DEMOCRACY
by Dr. Luke Myshuha
Price 15 cents

ДАЛІ СУДЯТЬ

Ще надійшли до нас українські часописи з української землі під Польщею. Розгортаємо їх і бачимо, що в Польщі, навіть у тому часі, коли вона була на передодні війни, польські суди ревно працювали далі над тим, щоб заповнювати тюрми українською молоддю. "Діло" з 22. серпня подає, що польський суд у Чорткові, переїхавши тайну розправу, присудив по 3½ р. в'язниці Василю Шликові, Іванові Леганчукові, Сильвестрові Шевцеві, Павлові Федорковому, Миколі Морозові, Михайлові Музицькому і Марії Вітвіній за те, що належали до Організації Українських Націоналістів. Цікаві були висновки передсідника трибуналу. Він підкреслював, що підсудні вступили до О.У.Н. у часі великого міжнародного напруження, в якому то часі всі громадяни повинні були якнайбільше споєні, щоб не наразувати держави на шкоду, а тимчасом обвинувачені те споєння перервали і тому треба було їх покарати з півлітньою в'язниці за саму приналежність до О.У.Н.

За події під час панакхиди.

У Самборі засудив польський суд Евфрозину Кендзерську і Степана Кузика на кару 10 місяців в'язниці, Михайла Бойка, Розалію Хому й Осипа Петровського на 8 місяців в'язниці, а 9 інших осіб на кару від 6—8 місяців.

Шість місяців за "українізовані назви".

Польський суд у Бережанах засудив о. Остапа Стернюка за Зарудець на 6 місяців в'язниці за українізовані назви. Суд оперся у своєму рішенні на тому, що у книжках було вписане один раз назвище "Мацьковський" та не повірив свідкам оборони, що батько і вся рідня того селянина була вписана в книжках як "Мацьковський".

За приналежність до ОУН та агітацію серед війська.

Той самий суд у Бережанах засудив Івана Сеньовича на 5 років в'язниці за приналежність до ОУН та поширювання кличів цієї організації між українцями, що служать у польському війську. За приналежність до ОУН засудив той суд ще Василя Маркова та Омеліана Бучинського по 8 років в'язниці, Т. Кобеля на 15 років в'язниці, а Івана Липного на рік в'язниці.

Шо ж, Поляно, в тебе то біжить, ти все маєш що робити, тут кури, там свині, там щось у коморі, але хлопів сором стоять при плоті. Колиб ти хоч сказала: послухай, Юраю, те й те ти міг би зробити; але ти, як колочка; не можна з тобою ні побалакати. Я міг би тобі розповісти — хоча це в Америці, Поляно, вільно хлопів замінити, посуду мити й підлогу витирати, а не мусити соромитись; добре ведеться жінкам в Америці. А ти — хмуришся, як тільки візьму щонебудь до рук, не годиться це, мовляв, будуть люди з тебе сміятись. То що, хай сміються, дурні. Роблю щонебудь у стайні, залуваю коні — знов хмуришся Степан: не балакати з кіньми та й годі. Та й згади хмуришся, мало не зіст мене тими очима. Ані з господи не говорить, ледве уста відчиняє, тільки тими очима. Має злість, зо злости весь похвх, сам себе жере. Поляно його також боїться, каже: Пиди, Гафійко, скажи Степанові, хай зробить те й те, спитай Степана про те й те. Гафійко його не боїться. Вуйку, скаже йому, а він погодає її

на колінах, так, Гафійко, скаже жеребчик, а так біжить кобила — й співає; а як-кого побачить, то наче йому заціпило, й уже залазить до стайні. Гордубал чухає потилицю. Чорт його знає, мене Гафійка боїться. Грається, грається, а як тільки підійду — кінець, оха з мене не спускає, й зарізе геть. Ну, біжи собі. Ей, Гафійко, вирізає би тобі цяцьки, лиш колиб ти сперлась мені на плече й дивилась — йой, що це буде? А скількиб я тобі міг розповісти про Америку, дивно: мурини там живуть і таких машин — та Бог з тобою, Гафійко, йди собі за тим своїм Степаном. Не штовхай її, Поляно, биття нікого не приручить; але колиб ти яксьнебудь до мене сіла, колиб ми обоє поговорили, то прийшлаб і Гафійка й послухалаб, оперласяб о моє коліно ліктем — байдуже, про щось я говорив, з отвореними устами дитини слухалаб. Шо ж, може зимою, коло печі...

(Палі буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕННІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ПЕРША.

12)

Перед Юраєм стелиться рівнина. Сун його обгортає, це зовсім як море, що там! що там! Обертається до гір: ех, не, також і ват рівнина здає, робить ось малими й дурними, а йти на гору, товариш, це принаймні побачиш, що то є земля! Тут Юрай уже не може далі витримати, біжить до села й лишає Степана з цілою його розкішю. Подивився на жита, думає, а де біжить годину, а гори все ще десь далеко! та й спекаж тут, але випрець не повіє — отже маєш свою рівнину. Тільки це — а вже ми були на краю світу. Хтоб сказав, що Степан мене так далеко завезе? Бистрі коні має Поляна: куди його, пане, з ледяним конем? Гордубал біжить уже добрих дві години, а тут нарешті край села, цигани, така голода, віддаються між блекотою та дур-

холею, що тоді маєш? Ліпший уже гуцульський коник або такий важкий кінь, зад як вівтар, а груди як орган — такі бували колись коні у дворі! але тепер — трактор! А дідич, кажуть, продає луки: нащо, мовляв, сіно, нащо коні — тепер маємо машини...

Гордубал покиває головою. Правда, машини — як в Америці. Мушу уважати, щоб Поляна не наробила дурниць. Прийдуть машини, а що тоді буде з кіньми? Ага, так бачиш; ні, ні, Поляно, не дам доларів на луку. Поле й корови, це щось інше, — машини люди не найдуться. Але на цім, мовляв, нічого не заробиш. Ого, хай і не заробиш, але маєш молоко й збіжжя. Так то воно.

Гордубал вертається додому й несе ще гарячий шматок заліза. Поляна мабуть варить обід; і Юрай крадеться по сходах до горішця й прибиває як до внутрішнього боку дверей. Так, це сюди одне кільце. По сходах виступає Поляна, морщить брови й дивиться, що це, що це там Юрай прибиває, а що, спитався? Не питає, лиш уперто дивиться. "Вже готово,

Поляно", бурчить Гордубал. "Прибав тобі лише так, щоб ти могла зачинитись".

IX.

Якось по дурному це йде, Юраю: ходиш подвір'я, поглядаєш і не знаєш, що робити. Плекати капусту? Це не праця хлопа. Сипати курам? Годувати свині? Ага, бабська праця. Всі дрова вже напилья і порубав, справив пліт, це й те зробив із полін; байдикуєш, як старий Кирило, що там надворі в Михайла Герлака меле на порожню бородину. А сусидки поглядають, отсе так гарний газда, руки в кишенях і позіхає, а бодай же тобі челясть випала!

Там доли на луках — є Маня: що там? Не балакати з кіньми та й годі. Будь собі там сам, що мені рівнина? Подивись на нього: наймит, невідомо звідки взявся, а буде мені командувати, те й те маєш роботи, господарю. А бач, зроблю: не потребуєш мені казати, коли це з дерева, то зроблю. Давніше — ліс рубали, та казати уже дерево не продається, гниє в лісі, тар-

таки стоять.

Господи, хоч іще один раз корови пасти! Не дві корівки; це булоб людям на сміх, а дванадцять коров, та гнати їх аж на Воловий Хребет, у руці сокира на ведмеда. І ніхто не скаже: не балакати з коровами. На худібку треба гукати.

Та Поляна ані чути не хоче — мовляла, вісімсот корон дасть тобі різник за корову й це тобі ласку робить. Та що різник — для себе плекав би чоловік маржинку; та коли не хочеш, добре. Гроші в долину татити тобі не буду.

Або запрягти корови до воза та їхати в поле за снопами. Чоловік іде, йде, одну руку на ярмі, йей! О-гов! Ніякого спіху, лише стільки, скільки корови осиять. Ані в Америці, ані звик до іншого кроку: лише так, як корови йдуть. А потім зо снопами в долину, колесо стримуєвати за шпичі, цілий навантажений віз тримати в руці — слава Богу, чоловік хоч знає, що має руки. Це, Поляно, хлопська робота. Ах, пожалесь Боже, яка шкода — тільки руки чоловікові змякнуть, а які це знамениті руки, тверді, американські.

Шо ж, Поляно, в тебе то біжить, ти все маєш що робити, тут кури, там свині, там щось у коморі, але хлопів сором стоять при плоті. Колиб ти хоч сказала: послухай, Юраю, те й те ти міг би зробити; але ти, як колочка; не можна з тобою ні побалакати. Я міг би тобі розповісти — хоча це в Америці, Поляно, вільно хлопів замінити, посуду мити й підлогу витирати, а не мусити соромитись; добре ведеться жінкам в Америці. А ти — хмуришся, як тільки візьму щонебудь до рук, не годиться це, мовляв, будуть люди з тебе сміятись. То що, хай сміються, дурні. Роблю щонебудь у стайні, залуваю коні — знов хмуришся Степан: не балакати з кіньми та й годі. Та й згади хмуришся, мало не зіст мене тими очима. Ані з господи не говорить, ледве уста відчиняє, тільки тими очима. Має злість, зо злости весь похвх, сам себе жере. Поляно його також боїться, каже: Пиди, Гафійко, скажи Степанові, хай зробить те й те, спитай Степана про те й те. Гафійко його не боїться. Вуйку, скаже йому, а він погодає її

• 3 ДНЯ •

ЖИТТЄВІ ЗАКРУТИ.

На днях принесли часописи вістку, що вченим удалося відкрити бакциль ревматизму, виділити його від решти здорових клітин і так його винищувати. Іншими словами, знайшли лік на цю страшний недугу, на яку вмирають річно сотки тисяч людей, мало-літніх, дорослих і старих. Про це відкриття повідомив медичний світ професор С. А. Грін з Лондону на медичній зїзді в Нью Йорку. Вбивати муть цей бакциль, не порушуючи інших здорових клітин, при помочі нововідкритого, майже чудодійного ліку, званого „сульфаніламід“. Це відкриття викликало велике враження й знавці твердять, що воно матиме величезний вплив на лікування серцевих хворіб, які викликає власне той мікроб ревматизму.

ІНШІ ВІСТКИ.

А в той сам час у тих самих часописах є подані вістки з війни, в яких читаємо, що на фронті ведуться гострі битви, гинуть тисячі людей. Здається, нема в тому поступованні людей ніякої логіки. З одного боку вони напружують усі зусилля, щоб урятувати при житті хворих людей, а з другого напружують усі зусилля, щоб позбавити життя тих, що є в найкращій віці і тішаться повним здоров'ям.

ЗАКОН ПРИРОДИ.

Що в цьому нема логіки, признає кожний: і той генерал, що веде своє військо на смерть і той професор Грін, що винайшов лік на недугу ревматизму. Чому ж люди так незвичайно поступають? Виходить, що хоч люди мають власну свободу волі, то та їх воля є тако обмежена і вони мусять діяти так, як їм приказують якісь вищі, елементарні сили. Виходить далі, що війною керує елементарна природна засада „переживання сильнішого“. Тією засадою природа застерігає собі право змушувати все живуче улішувати себе, ставати сильнішим, або гинути.

ЯКБИ ВСІ ПОДАЛИ СОБІ РУКИ...

Уявім собі, що всі народи подали собі руки і рішили не воювати. Що вийшло з того? В спокою вони розмножились так, що осягнули свій пітний, найвищий шабель густоти. Фактично вже нині деякі краї осягнули той шабель і не помічаються більше, лише стоять на місці, а навіть зменшуються. До них належить Фрайці, скандинавські краї, а навіть Англія. Німеччина й Італія штучно підтримують зріст свого населення і хоч осягнули певні успіхи, то ті успіхи в пропорції до вложеної пропаганди і заохоти є малі.

КВЕСТІЯ НАРОСТАЮЧИХ ПОКОЛІНЬ.

Спинення розросту людей булоб знаменитою розв'язкою в осягненні сталого миру. Коли б на перешкоді тому стоїть сама природа. Вона там, на другому боці, в потенціальному світі, має ще в запасі мільйони мільйонів людей, які чекають своєї черги, щоб народитись на світ і на ньому трохи пожити.

Бажання живучих, жити найдовше й не робити на тім світі місця тим, що стоять у черзі, щоб народитись, так виглядає, має трохи себелюбний підклад. Живучий байдує за тих, що по другому боці. Щоб лиш нам тут побути янкідовше, думають вони. Природа мабуть передбачила

це наше себелюбство і впровадила умови, що найдовше може жити, індивідуально, чи збірно, лиш той, хто виявить себе найздібнішим і найсильнішим.

ЗДІБНІСТЬ.

Правда, здібність і сила можуть проявлятися у найрізноманітніших формах. Як каже гумористично на ту тему Іван Франко в „Лісі Микити“, всі звірі борються різню. Одні зубами і пазурами, інші бістрыми ногами, інші рогами, інші розрочною силою, інші зором, а ще інші розумною головою. Та всетаки ту здібність кожний звір, коли хоче пережити, мусить десь виявити.

Те саме з народами. Одні переживають у той спосіб, що хоч їх давить і вигублюють, вони так плодяться скоро, що покривають утрату. Інші борються своєю відвагою і воєнною штучкою, інші своєю розумною і далекозорою дипломатією, і т. д. Ті, що не вміють виявити бодей одної з цих примет, пропадають.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Гартфорд, Конн. — До жертв, проголошених у „Свободі“ з 21. серпня, додати: М. Данилів \$5, Д. Сав'як \$2, а по \$1: П. Драпак, Л. Данилюк, Е. Дзят.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбулися в неділю, 10. вересня, в 12. годині вполудні, в У. Н. Домі. Присілих всіх членів прийняти з вітаннями з задоволенням. Також просять членів прийняти на ці збори, бо будуть важкі справи до подогодження. Микола Захарецький, предс.; Стефан Морозович, фін. секр.; Іван Жук, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. П. Місячні збори Тов. Зап. Ст. від. 367, відбулися 12. вересня 1939, в галі церковній, 303 Голсон Еве, в год. 7:30 вечором. Присілих всіх членів прийняти з вітаннями з задоволенням. Треба нам вирішити всі рахунки вкладах, щоб контроль могла ла скласти свої сповіщення. Старий також приєднати дітей до Союзу і старших. — Микитинський, Лиско, Дмитрів.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 369, відбулися у вівторок, 12. вересня, в годині 7. вечір, в галі церковній. Присілих всіх членів прийняти з вітаннями з задоволенням. Треба нам вирішити всі рахунки вкладах, щоб контроль могла ла скласти свої сповіщення. Старий також приєднати дітей до Союзу і старших. — М. Куби, секр.

ГВАЙТОВСЬКИЙ, Н. П. Місячні збори „Просвіти“, від. 129, відбулися в суботу, 9. вересня, в 8. год. вечором, в домі тов. Стелі Левіцької, 149-17 16 Rd. Обов'язком всіх членів прийняти на цей мітинг, бо є важкі справи до подогодження. Не являються членів заплатити кару після статуту. — М. Мичкало, предс.; М. Баран, кас.; М. Дарський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, відбулися в неділю, 10. вересня, в год. 12:30 вполудні, в домі У. А. Горюжан, 847 Н. Френклін уя. Обов'язком кожного члена є явитись на ці збори. Будуть важкі справи до вирішення. — Уряд.

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР, ВІДДІЛ 361 У. Н. СОЮЗУ,

подає до відома всіх членів і членів, що адреса касиєра відділу, Івана Галичана, є тепер така:

JOHN HALUCHYN,
329 EAST 5th ST., NEW YORK CITY.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ГЕНЕРАЛ
МАКСИМ ВАГАН.

Відомий з оборони Польщі в 1919-1920. рр., командує нині французькими військами в Сирії.

ЗАХОДОМ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 86, 403, 404, 406, 407, 410 3 OLYPHANT, PA.; 43 3 SIMPSON, PA.; 185 3 MAYFIELD, PA.; 311 3 JESSUP, PA.; 402 DURYEA, PA.; 405 3 DICKSON CITY, PA. і 409 3 DUNMORE, PA.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ

В НЕДІЛЮ, 10. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 10, 1939)

в 3-тій годині вполудні
В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ, ПІД Ч. 202-206 GRAND ST., OLYPHANT, PA.

На ці збори повинні явитись кожен член і урядники вищих загонів відділів. На зборах буде присутній ОРГАНІЗАТОР В. ЗАГЛЕВИЧ, і від нього кожен член матиме нагоду довідатись про такі факти, які є корисні і повчальні для старших і для молоді. Організатор докине фактами й цифрами, чому для нас, українців, немає кращої організації понад У. Н. Союз.

Члени з класи Т, або навіть ті члени з класи Т, що вже перейшли на безплатне продовження або виплачене забезпечення, повинні мати грамоти за собою на зборах.

О. ЗАПОТОЧНИЙ, гол. радний У. Н. Союзу.

ПОЗІРІ! БРУКЛИН, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ ПОЗІРІ!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ДОМУ
в 3-тій годині вполудні

РІЧНИЦЯ ОТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ДОМУ

ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ

В НЕДІЛЮ, 10. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 10, 1939)

У ВЕЛИКИЙ САЛІ НАЦІОНАЛЬНОГО ДОМУ, 216-218 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. Концертну програму виконає ХОР УКРАЇНСЬКОГО МОЛОДІ під проводом П. В. Савіцького — при участі славного оперного співака П. ПЕТРА ОРИНСЬКОГО. — Виступ танцюристів під проводом І. Заболоцького. Початок у годині 4. вполудні. Вступ 50 центів.

Шановна Бруклінська Громадо! Вже рік пройшов, як ми вперше зійшлися до нашого Дому, раді та веселі, що нарешті дочекались тої веселої хвилини, посвяченні і отворення Дому, для вжитку нашої громади. Щоб тіло відчувати що першу річницю, як пристало на свідомості українців, зійдемося всі так громадою, як і минулого року. Пам'ятаймо, що не ми ділимо, що ми самі здвинули його своїми датами на це, щоб могли розвинути народне життя нашої громади. Тому всі відемо на Концерт Річницю в неділю, 10. вересня, де Вас щиро привітає — Управа У. Н. Д. в Брукліні.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

З діяльності С. У. А. в Дітройті.

Перший День Української Жінки, що відбувся в неділю, 20. серпня 6. р., оставив незагал дуже гарне враження.

Члени С. У. А. в Дітройті дуже раді, бо цей „День“ дав їм моральне задоволення, а рівночасно матеріальну користь на українські цілі.

Про перебіг цього святого Дня не пишу, а спішно на посвяточних подіях. З нагоди, що пані Олена Штогрин гостила в Дітройті на Дні Української Жінки, філія С. У. А. влаштувала два жіночі збори, на які запросила її промовити до жіноцтва.

Перші такі збори відбулися зараз по святі, в понеділок, 21. серпня, в Українським Народним Домі на західній стороні міста.

Пані Ірина Козаченко, починаючи збори, привітала більш як сотку учасниць, які прийшли послухати промови організаторки С. У. А. Між присутніми бачили ми теж жінок з Дірборн, Міш., які також збираються оснувати відділ С. У. А.

По привіті говорила пані Штогрин добру годину. Учасниці зборів прислухались уважно до початків організації цього життя ріжних давніх племен для самооборони. Далі бесідиця перейшла до організації колишньої української держави, за княжих часів. Згадувала про жінок, які визначались силою ума, що вили в критичних моментах брати керму держави в свої руки. С. Гинилася опісля на організації „Просвіти“ і Рідної Школи в краю. Говорила про ці високі вартості, які дали нашому народові ці установи.

Широко розповіла про організації С. У. у краю, про його послідовну працю над освітленням і обіднанням українського жіноцтва по містах і селах. Згадала й про „Відродження“, що працює над викоріненням алькоголю зпоміж нашого народу.

Довше спинилася на організації С. У. А. і говорила, що хоч нам здається, що він не проявляє такої великої праці, яку веде С. У. у краю, то все-таки жіноцтво, що згуртоване в С. У. А., за тих кільканадцять літ організаційного життя змінилось і поступило вперед та стало свідоміше. Вже виробилися жінки постійні й витривалі, що не могли би бути без організації. А це багато значить, бо такі саме жінки

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

З багатьма образами та малюнками. Написав Олександр Терещук. Нове, перевищене й доповнене видання. Львів 1938. Накладом „на „Просвіту“, 408 сторінок. 153 зображень. 16 мал.

Книжка обіймає історію України від найдавніших аж до нинішніх часів. Написана популярно для пересічного читача. У слові „Відродження“ між іншим читаємо: „Книжка, яку видаємо другим накладом, друкувалася в нас 1936 р. Тоді вийшло — чотири її частини місячними книжечками (за січень, лютий, березень-червень та листопад-грудень). Як подбаала вона переддруківками видання „Просвіти“, доказ найліпший на це, що вже в кінці 1936 р. перші частини ніде не можна було дістати. Те саме було і з іншими частинками, і не було причиною, що „Просвіта“ рішуче винести, що „Історія України“ новим виданням і в одній книжці.

„Нехай же вкупі із авеніуванням нашої найстаршої культурно-освітньої установи поглиблюється знання нашого минулого, а з ним і любов до всього, що створює наш народ найкращого за той довгий час свого життя“.

Ціна в справі з золотими написами \$2.00.

Замовляти в свободі:

„Svoboda“
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

держать організацію. Загально промова пані Штогрин була на організаційну тему. Була доступна і щира, не штучна, тому жіноцтву була по душі.

Кінчаючи, бесідиця визнавала жіноцтво стояти непохитно в С. У. А., бути вірними українській справі і зміряти до кращої української будучини.

По промові ставлено бесідиці питання, в яких порушувало Всесвітній Союз Українок і його заслужених основників. На ці питання пані Штогрин давала вичерпні пояснення.

Годиться згадати, що за ініціативою пані Штогрин збори прийняли ухвалу влаштувати просвітній вечір у честь української ділячки і письменниці Уляни Кравченко, а дохід з цього вечора присвятити на видання її повісті „Хризантеми“.

При кінці предсідниці зборів візвала присутніх до добровільних датків на світло для Народного Дому. Зібрано \$6.65. Збори закінчено відспіванням гімну С. У. А. і „Ще не вмерла України“.

Секретарювала Ю. М. Шустакевич, а по англійськи записувала пані М. Байба.

Другі подібні збори відбулись у вівторок, 22. серпня, в літ організаційного життя змінилось і поступило вперед та стало свідоміше. Вже виробилися жінки постійні й витривалі, що не могли би бути без організації. А це багато значить, бо такі саме жінки

году прислухатись до промови пані Штогрин, яка менше-більше держалась організаційної теми, визнаючи членів С. У. А. до солідарної праці для добра української справи. Знову були запити і відповіди, з чого було видно, що члени проявляють щораз більше зацікавлення громадською працею й організаційним життям.

На зборах прийнято також ухвалу, що всі відділи С. У. А. метрополії Дітройту в найближчій будучині спільно влаштувають просвітній вечір у честь Уляни Кравченко. Збори закінчено відспіванням гімну С. У. А. і „Ще не вмерла“.

Не можна поминути факту, що День Української Жінки розбухав дитроїтське жіноцтво, бо ось пані Штогрин задержано ще на середу, 23. серпня, і за старанням 5. відділу С. У. А. з Н. Дітройту, при помочі пані Штогрин основано молодечий відділ С. У. А., до якого вписалося 18 молодих українських дівчат і жінок. Уряд молодечого відділу, який започатковує працю в С. У. А., такий: пані Ольга Бугай, голова; Марія Пінчас, писарка; і панна Софія Войтович, скарбничка.

Другий молодечий відділ основано у Гемтремку, про який не маю ще точніших інформацій, а тільки знаю, що такий відділ основано. Значить, що українське жіноцтво проявляє активність і життя. Ніхто не міряє віддалі між відділами, тому метрополія Дітройту нараховує вісім відділів Союзу Українок Америки!

Тепер черга на жіноцтво з Дірборн, Міш., яке повинно

озватись і ввійти в організацію С. У. А. Закінчуючи цей перегляд життя по відділах С. У. А. в Дітройті, визнаємо українське жіноцтво Америки до громадянської праці, до організації, хоч під цю пору наші вороги відсувають нас на бік із світової платформи, барикадують нам шляхи, та ми будемо тією могутньою рікою, яка підпливає і розвалює всі застави та плыве далішим руслом. Гартуймо наші сили і вірмо, що й ми здобудемо належне місце у світі.

Ю. М. Шустакевич.

3 МУЗИКИ

Грамофонові рекорди української співачки.

Недавно я мав нагоду почути більшу кількість українських грамофонових рекордів, які в Victor RCA наспівала відома в Дітройті українська співачка Стефанія Королишин-Цимбаліст. Усі ці рекорди були для мене незвичайно милою несподіванкою: виконання всіх творів як співачкою так і в фортепіановому супроводі (Галія Цимбаліст) культурне й серйозне. Рекордовані твори, дарма, що нема між ними нічого з нашої новітньої музики, справжні жемчуги в порівнянні з пересічним „репертуаром“ українсько-американських рекордів, врешті технічна сторінка рекордів — дуже добра. На рекордах наспівані такі твори: Лисенка „Віють вітри“ і „Чого вода казавути“ (з „Наталки Полтавки“), „Якби мені мамо-намісто“, „У перетину ходила“, „Із юних літ“, Стеценка „Плавай, плавай, лебедонько“, Лопатинського „У півночі“, „Горить мое серце“, „Як я був молодий“, „У неділю вранці“, Ар-

темовського „Ой казала мені мати“, врешті низка народних пісень. Крім того три чужі пісні в українському перекладі: Шуберта „Баркароля“, Мендельсона „На крилах пісні“ та Гана „Полоніза моя пісня“.

Варто, щоб усі ті наші громадяни, котрі мають грамофонові апарати і люблять послухати свою пісню, познайомилися з рекордами Стефанії Королишин-Цимбаліст та їх купували. Один культурний український рекорд вартісний, як десять рекордів цього сміття, яке під назвою „української музики“ рекордують в Америці т. зв. „українські оркестри“!

Антів Рудницький.

РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ!

ТОВАРИСТВО „ЗЛУКА УКР. ФАРМЕРІВ“ устроює

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 10. ВЕРЕСНЯ (SUNDAY, SEPT. 10, 1939)

НА ФАРМІ МІХ. КУЗІВА

Скатсвил, Н. Й.

Корнер Юніон Стр. і Норд рдв.

Вступ вільний.

Добріша музика. Просимо за ласкавити участь громадян з Рочестер, котрим треба їхати на Скатсвил рдв до Норт рдв (9 миль), потім Норт рдв направо до Юніон стріт (8 миль).

НА РОЗПУТТІ

Історія одної родини. Написав Р. Д. Сав'як. 3 передмовою Л. Нигрицького. Ст. 128. Виданннство „Українська бібліотека“. Видавець Іван Тиктор, Львів.

Оповідання одного адвоката, що через помилку виховання не віддаєсь йому діти. Ціна 50 центів. Замовляйте в „Свободі“.

„Svoboda“
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

УВАГА! — УКРАЇНКИ І УКРАЇНЦІ З СТЕЙТУ РОДВ АЙЛЕНД І МАСЕЧУЗЕТС! — УВАГА!

ЗАХОДОМ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗ. І ДІВООЧОГО КЛУБУ

в ВОНСАКЕТ, Р. А. П.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ

В НЕДІЛЮ, 10. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 10, 1939)

НА ПЛОЩІ КОЛО ЦВІНТАРЯ В ЛІСКУ.

Початок 12. година вполудні. Програма Свята почнеться точно в годині 1. Тому, що тепер день короткий, а люди будуть позамісцеві, з тої причини просимо нас.

- 1) До програми входить хор Божі під диригентурою п. Я. Процишина і Українська Бандо.
- 2) Свято отворить голова Свята Р. Вецал при дефіляді жіночих товариств, при звуках Української Банди.
- 3) Привіт від громади о. Д. Лещини.
- 4) Головний реферат п. Стефанія Галичич, голова УЗХ-ОДВ, та реферат в англійській мові адвоката А. Чопиє з Бостон.
- 5) Привіти від всіх товариств і закінчення Свята. Програма буде переплітувана хором та Українською Бандою. По програмі забави до пізної ночі.

Запрошуємо до участі всі жіночі організації і всі товариства і клуби місцеві і позамісцеві, як з: Менніл, Провіденс, Кроматон, Потакет, Централ Фолс, Р. А. Блекстон, Вустер, Бостон, Броктон, Таунтон, Емгерет, Голіок, Мес, і всі інші громади і все жіноцтво зі всіх околиць. Укр. Жінки! Зрокуміть справу, прийдіть і свого мужа і діти приведи, а дуже багато користі виіснете з цього Свята.

Вразі дощу День Укр. Жінки відбудеться в Народнім Домі, на Іст Блекстон. — За програму і добру забаву ручиця

ЕКЗЕКУТИВА КОМІТЕТУ ЖІНОЧИХ ТОВАРИСТВ:

Росалія Вецал, голова; Стефанія Саловська, скарбничка; Марія Колісник, писарка.

АНГЛІЯ ЕВАКУЄ НЕДУЖИХ З ЛОНДОНУ.

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ І ІНШИХ СТЕАТІВІ УВАГА!

ПРИ НАГОДІ ВІДВІДИН СВІТОВОЇ ВИСТАВИ в НЮ ЙОРКУ

не забудьте завітати до УКР. РЕСТАВРАЦІЇ під назвою:

"LUCKY OPEN KITCHEN"

33 THIRD AVE. (3), між 9. і 10. вулицею, NEW YORK CITY

Там можна дістати по приступних цінах смачні старокраї, як рибні, американські страви. Ми певні, що Вас задовольнить, як цього певні ті сотні й сотні ньюйорських українців і американців, котрі вже щодня заходять до нашої Реставрації.

Реставрація отворена

За добрий харч і обслуговування

браття І. А. ГЕЛЕТІЯ.

НАЙНОВІШІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1940 РІК

Величина 15x20

Наталка Полтавка.

Гейман Іван Мазепа.

За Україну

1918 Листопад

ЦІНА КАЛЕНДАРІВ:

1 до 4 по	25 ц.	50 до 99 по	13 ц.
5 " 11 "	20 "	100 " 249 "	10 "
12 " 24 "	17 "	250 " 499 "	9 "
25 " 49 "	15 "	500 " 1000 "	8 "

В нас є великий склад різного роду календарів і святкових карток. Агенти, скалярі й всі інші хай пишуть по безплатній каталог до:

UKRAINIAN BAZAAR, 2248 Grayling Av., Detroit, Mich.

НОВІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ!

ЗАМОВЛЯЙТЕ СЬОГОДНІ

- Берім біду за роги, велика збірка веселих сценек, пісень-куплетів, розмов та одноособових і збірних самоговорок, на веселий вечір 45 ц.
- Вигадливий бурсак, комедія для молоді в 2-ох діях, з часів Хмельниччини (2 жінчини, 4 мужчин, дівчата, хлопці) 25 ц.
- Ой три шляхи широкі, драма з сучасного життя в 4-ох діях, 8 муж., 5. жен. 30 ц.
- Село на сцені, збірка монологів, діялогів, співів і представлень, які надаються для влаштування; ревії, вечерниці, товариські зібрання тощо 30 ц.
- Інценізації вибраних творів Тараса Шевченка з 15 об'язками, укладу сцени та 6 піснями в нотах 40 ц.
- Козачка, пєса на 4 дії, (10 мужчин, 3 жєнщин, гурт) 30 ц.
- Козацький рік, пєса на 3 дії в 5 відслєнах, 5 муж., 4. жен. 30 ц.
- Садок вишневий коло хати, пєса на одну дію, на підставі молодечого життя Тараса Шевченка. 2 муж., 1 жінка, 6 дітей 25 ц.

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПОЩО Ш ВПРАВИ?

Великанський чотири-моторовий літак американської армії кидає на влучу 100-фунтову бомбу підчас лету на висоті 15,000 стіп понад Ленглі Філд, у Вірджинії.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

СТЕРПЕЛТОН, Н. Я.

3 христин на народні ціли.

На христині в Івана і Катерини Набережних, що відбулась 23 липня ц. р., гості серед веселі забави не забули про народню справу та зібрали \$19.35. З того \$10 вислано на дві радіопрограми, а \$9.35 вислано через Об'єднання на інвалідів. Зложки: І. Катерина Набережна \$2; по \$1: Тарас, Григорій, Оксент, Степан, В. Гіба, С. Зєра, Слободзкий, Романов, Монастирський, Валент, Рєнович; І. Гєба (75 ц.); по 50 ц.: Марія Ангустини, Марія Рєшетник, Москошні, пані Пей, Райтанті, Ф. Нєтєба, І. Калун, С. Торбан, Ятвин; Ф. Іванівський 25 ц.; решта дрібними. Збіркою займаєся: Юрій Левків і Григорій Манастирський.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

На Січовиків і втілчів Карпатської України.

В Ню Гейвен відбувся пікнік 6 серпня ц. р. І збирав на нім жертви для Січових Стрільців Карпатської України, що тепер перебувають у Польщах. Зложки: П. Василько \$1.05, С. Березицька \$1; по 50 ц.: К. Стасюк, Г. Гіздз; по 25 ц.: О. Пилипівський, В. Фурс, Ю. Бурбєла, І. Палаєний, Н. Кісіль, В. Березицький, О. Гіла, Т. Куць, К. Венєчук, Т. Матвійчук; дрібними 45 ц. Разом на українсько-літовський дії зібрано \$6.

На „католицький дії“, 13 серпня ц. р., зложили на ту саму цілю: Степан Кудис \$2; по \$1: Софія Саган, о. Баландюк, О. Мерещак, І. Радзіх; М. Студент 25 ц.; дрібними 10 ц. Разом \$6.35.

На зборах товариства св. Єлєні в Ансєйні зложили на ту саму цілю по 50 ц.: Анастасія Гранотія, Анастасія Кузєвєць, Анастасія Коротак, Марія Піркот; по 25 ц.: Анна Наджота, Марі, Табака, Анна Хирівська. Разом \$2.75.

Всі три збори вносять \$15.10. А від себе і докладаю \$8.25. Цілю суму, \$23.35, вислано через Об'єднання на призначену цілю.

Агафі Бундзк.

ПАСЕРІК, Н. ДЖ.

\$200 на народні ціли.

Центральний Комітет міста Пасеріку й околиці на своїм засіданні 10 серпня ц. р. ухвалив вислати через Об'єднання \$200 на такі народні ціли: На збірку з Карпатської України \$100; по \$20 на: Музей Визвольної Бороти в Празі, Рідну Школу, інвалідів, політичних в'язнів і визвольну боротьбу. Гроші вислали.

За уряд Центрального Комітету:

Петро Головачук, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Я.

На Рідну Школу.

Член Тов. „Дністер“, 361 від. УНС, жертвував український обрус на сїбі до згаданого товариства. З того обруса прийшло \$19.40, котрі переслано через Об'єднання на Рідну Школу.

П. Кучма, секр. Тов. „Дністер“.

КЛІВЛЕНД, О.

Збірка на старий край.

Василь Жєничак переслав через Об'єднання \$8 на старий край. Ті гроші зложки: Задорєцький, д-р Михайленко (мол.) по \$1; по 50 ц.: пані Волянська, М. Кравчинин, В. Жєничак; решта дрібними. Гроші призначено по \$4 на інвалідів і Рідну Школу.

ДІТРОЙТ, МІШ.

\$355 на потерпілих Карпатської України.

Іосиф Маслак переслав через Об'єднання \$355, призначені для потерпілих і ранених з Карпатської України, яких викаже президент А. Волошин. Ці гроші це чистий прихід з пікніку, який відбувся 18 червня ц. р. заходом віддаю 42 Організації Оборони Лємківщини, при співучасті всіх українських місцевих організацій і парохій.

ВЕСТ ІСТОН, ПА.

З ювілею на народню цілю.

В неділю, 20 серпня ц. р., громадяни Захарій і Марія Загачєвські зиякували 25-літній ювілей свого подружжого життя. Того дня їх діти і сьожки справили їм приємну несподіванку, на яку прибуло поважне число гостей. Гості гарно забавились і склали ширі бажання ювілянтам.

Найбільше бажав „своєю“ „Школою“ та сказав, що при такій нагоді не-зайз забувати про потреби рідного краю, зокрема про тих героївських Січовиків Карпатської України, що тепер рятєть, або лєсь на вигнаних. Збіркою займаєся п. В. Боднарський. Зложили по \$1: З. Загачєвський, І. Мидишук, М. Колодуб; по 50 ц.: Г. Яворський, В. Боднарський, І. Загачєвський, Е. Богущька, С. Возний; по 25 ц.: В. Мацько, А. Мацько, І. Мацько, А. Колодуб; І. Богущький. Разом \$8.50, які вислано через Об'єднання ранєйшим Січовикам Карпатської України.

Михайло Колодуб.

НА ПРОЮ!

Повість з української старини. Написав Роман Леонтович. З передмовою Л. Нигрицького. Видавництво „Українська бібліотека“. Видаєць Іван Тиктор, Львів. Ст. 128. З портретом автора.

В цій книжці оповідаєтьєся про ріжні пригоди київського купця Зоряна Томирча, які він мав враз з своєю прислугою в Галичині, в теперішнім повіті Рава Руська.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

„Svoboda“

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ЯК ДЕЯКІ ЛЮДИ ЗНАХОДЯТЬ ШАСТЯ.

У вересні 1936 р. 20-літній Чарлз Е. Грей у Пенсакіла, Флориди, зайшов до крамниці Річарда Гендерсона і попросив, щоб той дав йому на кредит цигареток. „Я тобі продам цілу крамницю“, відповів Гендерсон. „Як я можу купити крамницю, коли хочу купити пачку цигареток на кредит?“ — відповів хлопець. „Ти не потребуєш готівки. Бери крамницю і будеш мені платити 10 доларів місячно“. „Добре“, сказав Грей, не знаючи ще, чи це не жарт. Гендерсон узяв капелюх на голову і вийшов. Від того часу Грей не бачив його більше. Але бізнес ішов йому добре, він його побільшив і переїс крамницю до три рази більшого будинку, купив автомобіль і одружився. Гендерсон не згодився до нього навіть по першій десятиці, яку хотів діставати що місяця.

Моторизація.

— Пане, минулого тижня я купив у вас ковбасу і знайшов у ній кусок гуми із самоходу.

— Це найкращий доказ, пане, що сьогодні самохід усього випихає коней.

Наші діти.

— Діти, мусите обмити собі личка.

— Це зайве, тєто. Ми пізнаємо себе по голосі.

На селі.

— Люди! Чого стоїте та дивитися? Там чоловіка мало не вб'ють, а ви мов на загальній зборі поприходили — щоб хоч один з вас слово писнув.

Даром пробна МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є прийнятний і легкий до зжиття.

Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в коженості, а тоді заживається його або зараз перед нічним сном, або по вставанні рано. Мілертон не виробляє привички. ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА 75¢

висланє майже на щільний місяць.

Спеціальна Ювілейна Оферта

Ціни до 31. грудня 1939:	
1 Package Millerton	.75
2 " "	1.25
3 " "	1.75
6 " "	3.00

Ціни по 1. січня 1940:	
1 Package Millerton	1.00
2 " "	1.50
3 " "	2.00
6 " "	3.50

Питайте за зільям Мілертон у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J. Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важні лише при замовленні просто з головного офісу.

WM. TROYANOWSKY
Dealer in Frigidaire (Made by G. M.)
MAYTAG WASHERS, RADIOS,
SINGER'S SEWING MACHINES
SALES — SERVICE — REPAIRS
(Найкраще направляє і продає.)
129 S. LEMING AVENUE,
Phone 376 R. FRACKVILLE, PA.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 8-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вєспір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

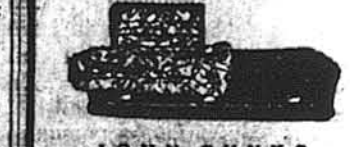
ЗАНЕДБАНІ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
вимагають до безпартійного терпіння.
Аналіз крові, медична екзамінація
ПО НИЗЬКИМ ЦІНАМ
запевняють уважну діагнозу.
Рєсмаітєчні стани „Гей Фівер“, астма, клопоти відкопєлєтє, кашкє, пєхурє, залєдє і ширєк лікуєтєся модерними способами. — ПОРАДА ДІАРОМ.
DR. DE RUHA
128 East 86th St., New York City.
Кожного дня від 10—2 год.
і від 4—9. У неділю від 10—2.
Особна ждальня для жінок.

МИХАЙЛО КАНЮК
УКРАЇНСЬКИЙ
ПОХОРОННИК
2321 W. CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.
Модерна каплиця.
Добра обслуга.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
Телефон: Armilago 4575
Тєл. до дому: Sealey 0298.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Бєз рїжнєтє, як давєко позє
Фюарком. Враз потреба тєлє-
фюнуєтє до нас. Обслуга ширє
і дешє. — Офіс:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ УНДЕРТЕРКЕР
зарижєтє погребємє по ціні тєх
низькій, як \$150. Обслуга
найкращє.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 8-5577

Нефортунне питання.
— Скажіть мені, пане, говорять власник мешкання до носія, що носить меблі. — Чи ви є той Рипський, що має аж двацятєро дітей?
— Ні! Я є лише його помічник.

Спинившись над вікном, за яким був якийсь чоловік, Тарзан почав угадувати, що це за чоловік. Його бистре вухо почуло тяжкий віддих сплячого чоловіка, а його гострий ніюс почував, що чоловік є паний. Тарзан застївав до вікна, але чоловік не порухався. Далі він переступив ногами кризь вікно і подався до середини.

Постоявши там хвилину, аж його зір привик до темноти, він почав розглядатись по кімнаті. Важко було щонебудь доглянути, бо темнота була велика. Тарзан мусів обережно посуватися, щоб не погнутити щогонебудь. Та він був заправлений до того, бо чуйности й обережности вимагало його життя в нетрах.

Втім він заприпитив в одному куті кімнати ліжко, а на нім того чоловіка, котрого він занюхав був ще до двору. Так, як догадувався Тарзан, чоловік спав твердим сном. Тарзан посувався далі і заприпитив двері. Він подався до них і легко їх відкрив. Двері виходили на коридор.

Виступивши на коридор, Тарзан знов зупинився, щоб розглянутись як слід і провирити, чи не прозїть звідки небезпека. З одного кута виходили якісь грізні голоси. Це продовжалась сварка між королем і його жінкою. Далі він почував якесь шамотіння і накінєць роздався стогін якогось падаючого тіла.